

KÚRIA

Bfv.II.1652/2014/3.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. évi február hó 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A járművezetés ittas állapotban büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Bajai Járásbíróság 9.B.75/2012/9. számú ítéletét, illetőleg a Kecskeméti Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.472/2013/4. számú ítéletét megváltoztatja;

a terheltet az ellene járművezetés ittas állapotban büntette [1978. évi IV. törvény 188. § (3) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmenti.

Elrendeli a terhelt által pénzbüntetés és bűnügyi költség címén esetlegesen befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt történő visszatérítését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Bajai Járásbíróóság a 2013. szeptember 26. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 9.B.75/2012/19. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki ittás járművezetés büntetében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 188. § (3) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért őt 50 napi tétel, napi tételenként 2.500 forint, összesen 125.000 forint pénzbüntetésre és 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról, a közúti járművezetés tartamába beszámításról és a bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2014. július 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 1.Bf.472/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta:

- a terhelt terhére megállapított cselekményt ittás járművezetés vétségének [korábbi Btk. 188. § (1) bekezdés] minősítette,
 - a közúti járművezetéstől eltiltásra és a beszámításra vonatkozó rendelkezéseket mellőzte;
- egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 2. oldal 3-9. bekezdés), majd a másodfokú bíróság által kiegészített és helyesbített (másodfokú ítélet 2. oldal 4-7. bekezdés) történeti tényállás lényege a következő:

A terhelt 2011. július 16-án egy lovaspályán versenyzőként fogathajtó-versenyen vett részt. A verseny lezárását követően - vérében 1,52 ezrelék véralkohol-koncentrációval - közepes fokú alkoholos befolyásoltság állapotában nyolc - köztük négy gyermekkorú - személyt szállítva kettes fogatával a füves versenypályára hajtott, hogy ott néhány kört tegyen. (Ennek során) baleset történt, amelyben az utasok közül egy gyermekkorú sértett nyolc napon túl gyógyuló sérülést szenvedett, egy másik gyermekkorú sértett és a terhelt könnyebben sérültek. A terhelt megszegte a KRESZ 4. §-a (1) bekezdésének c) pontjában foglalt rendelkezést.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában kifejtette, hogy a baleset azért következett be, mert a terhelt ittasságából eredően nem megfelelően választotta meg a lovasfogat haladási sebességét és a kanyarvétel módját [KRESZ 25. § (1) bekezdés]. Leszögezte, hogy "bár a lefolytatott bizonyítási eljárás során kétséget kizáró módon nem lehetett megállapítani a fogat felborulását eredményező közvetlen okot (fűcsomón való elakadás, a ló megbotlása, avagy helytelen fékhasználat vagy más), azonban az megállapítható, hogy alacsony sebesség esetén még a ló megbotlása sem jár a fogat felborulásával, illetve a jármű vezetőjének közbeavatkozásra van lehetősége".

Az elsőfokú bíróság a terhelt terhére rótt bűncselekményt az

elkövetéskor hatályos büntető törvény alapján bírálta el, mert a 2012. évi C. törvény 2. §-ának alkalmazásával az elbíráláskori törvény sem eredményez összességében kedvezőbb elbírálást.

A másodfokú bíróság nem találta kétséget kizáróan bizonyítottnak, hogy a baleset a sebesség relatív túllépése miatt következett volna be, így a baleset okát és azzal összefüggésben a terhelt által elkövetett KRESZ szabályszegést sem látta megállapíthatónak. Erre figyelemmel mellőzte az elsőfokú ítélet következő részeit:

- a terhelt "nem az útviszonyoknak megfelelően közlekedett és választotta meg a haladási sebességet, melynek következtében az egyik kanyarvételnél - pontosan meg nem határozható módon - a lovasfogat az oldalára borult";
- "A baleset azért következett be, mert vádlott cselekményével megszegte a KRESZ 25. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést".

A másodfokú bíróság a jogi értékelés körében kifejtette: abból a helyesen megállapított tényből, hogy a fogat kifarolt, nem állapítható meg, hogy a kifarolás a sebesség túllépése miatt következett be. Álláspontja szerint az más - nem hivatkozott - okból is bekövetkezhetett.

A másodfokú bíróság tehát csak azt találta bizonyítottnak, hogy a terhelt megszegte a KRESZ 4. §-a (1) bekezdésének c) pontjában foglaltakat, de azt már nem, hogy ezzel okozati összefüggésben más KRESZ szabályszegés is történt, amely a baleset okát képezte volna. Erre figyelemmel minősítette a terhelt cselekményét ittas járművezetés vétségének.

Az elkövetéskor hatályos büntető törvény alkalmazásával a másodfokú bíróság egyetértett.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a Legfőbb Ügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt BF.1695/2014. szám alatt a terhelt terhére, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

Az indítvány szerint a másodfokú bíróság a balesettel összefüggésbe hozható KRESZ szabályszegés hiányában a súlyos testi sértés okozását nem állapította meg, ezért a nem közúton és nem gépi meghajtású járművet szeszestől befolyásolt állapotban vezető terheltet az ellene emelt vád alól büncselekmény hiányában fel kellett volna mentenie. Ennek eljárásjogi következményeként a másodfokú ügyész számára a Be. 386. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján a felmentő ítélet elleni (másod)fellebbezés jogát

biztosítania kellett volna.

A másodfokú eljárás eredményeként azonban az irányadó tényállás oly mértékben vált hiányossá, hogy annak alapján nem lehet állást foglalni a tekintetben, hogy a terhelt büntetőjogi felelőssége megállapítható-e az ittas járművezetés büntetében - figyelemmel arra is, hogy a közúton elkövetett bűncselekményekre megállapított rendelkezéseket kell alkalmazni akkor is, ha közúti járművezetésre vonatkozó szabályok megszegése nem közúton okoz sérülést vagy halált [korábbi Btk. 191. § (1) bekezdés]. A tényállás a végső formájában kizárólag azt tartalmazza, hogy a terhelt ittas állapotban közlekedett a fogatával. Azon utasokat szállított, és a baleset során konkrétan megjelölt személyek meghatározott sérüléseket szenvedtek el. E tényállásra figyelemmel a törvénynek megfelelő határozat hozatala az iratok alapján nem lehetséges. Ugyanakkor a KRESZ szabályszegő magatartást bizonyítottanak nem tekintő megállapítások nem helyettesíthetik a tényállás olyan részletességű leírását, amelyből meg lehet állapítani, hogy egyrészt baleset történt, másrészt pedig az milyen módon és körülmények között következett be.

A Legfőbb Ügyészség mindezekre figyelemmel a másodfokú ítélet nyilvános ülésen történő hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség indítványára a terhelt és védője észrevételt nem terjesztett elő.

A Kúria a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 2. fordulata alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a legfőbb ügyész képviselője a felülvizsgálati indítványt fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság nem volt körültekintő a tényállás megállapításánál, és a felülvizsgálati eljárás nem szolgálhat a hiányos tényállás pótlására, kijavítására.

A védő álláspontja szerint a tényállás részét képezik a jogi értékelésben fellelhető ténymegállapítások is. Ezzel a kiegészítéssel a felülvizsgálati indítvánnyal egyetértett annyiban, hogy a terhelt bűnösségének kimondására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor. Erre figyelemmel a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

III. A Kúria azt állapította meg, hogy a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa és a védő indítványa - az alábbiak szerint - alapos.

Az ügyész a Be. 417. § (1) bekezdésének I. pontja alapján jogosult a terhelt terhére felülvizsgálati indítvány benyújtására.

A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványának benyújtására a törvényes határidőben [Be. 418. § (1) bekezdés] - a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül - került sor.

Az ügyész a felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére nyújtotta be - a Kúria ezért bírálta el nyilvános ülésen. Abban azonban az Legfőbb Ügyészség a másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék jogerős ügydöntő határozatának a hatályon kívül helyezést és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta, ezért tartalma szerint az indítvány nem irányult a terhelt terhére.

A Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati Indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. [Be. 423. § (1) bekezdés] Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége ezért kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Az elsőfokú bíróság pontosan azt állapította meg tényállásként, amit az ügyész által emelt és nem módosított vád tartalmazott. Aszerint a terhelt alkoholosan befolyásolt állapotban hajtott a versenypályára, ahol nem az útviszonyoknak megfelelően közlekedett és választotta meg a haladási sebességét. Ennek következtében az egyik kanyarvételnél, pontosan meg nem határozható módon, a lovasfogat az oldalára borult.

Ez a tényállás kétségtelenül elnagyolt. Nem határozta meg pl. a lovaspálya és a lovasfogat adatait. Nem rögzítette, hogy az utasok hol foglaltak helyet a lovasfogaton. Nem adta meg a haladási sebességet, nem írta le a kanyarvétel irányát, élességét, stb.). Mindezek hiányában is irányadó a felülvizsgálati eljárásban.

A Kúria e körben - a teljesség igényével (mivel a fentiek szerint az elsőfokú bíróság a vádat egyébként kimerítette) - utal arra, hogy a vád tárgyává tett cselekmény teljes körű el nem bírálása, azaz a vád ki nem merítése [Be. 2. § (4) bek.] nem szerepel a Be. 373. §-ának (1) bekezdésében kimerítően felsorolt és a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában jórészt visszautalt feltétlen eljárási szabálysértések között. Következésképpen a vád ki nem merítése az egyéb ún. relatív eljárási szabálysértések egyike, amelynek megvalósulása esetén a Be. 375. §-ának (1) bekezdése

alapján a másodfokú eljárásban helye lehet a hatályon kívül helyezésnek és új eljárásra utasításnak, ám a jogerő beállta után felülvizsgálatot ez nem alapozhat meg, felülvizsgálati eljárásban ehhez jogkövetkezmény nem fűződhet. (Bfv.II.538/2014/19.)

Az irányadó tényállás abban viszont egyértelmű, hogy a terhelt a versenypályán alkoholos befolyásoltság állapotában vezette a lovasfogatot. Baleset történt, és egy személy súlyos sérülést szenvedett.

A másodfokú bíróság nem szerencsés módon, olyan mértékben mellőzött tényeket, hogy a tényállásból kikerült már a lovasfogat felborulása is. A Kúria álláspontja szerint azonban a másodfokú bíróság ítéletének teljes indokolása alapján egyértelmű az a tényállás, amelyre a döntését alapozta. Világosan leszögezte ugyanis, hogy a vád nem nyert bizonyítást abban a részében, hogy a kétségtelenül bekövetkezett baleset a terhelt magatartására vezethető vissza. Az általa okozott balesetért nem felelős, ezért - és ez a lényeg - nem állapítható meg büntetőjogi felelőssége a járművezetés ittas állapotban büntetnében.

A Kúria álláspontja szerint nem kétséges az a tényállás, amelyet összességében a másodfokú bíróság megállapított és amelyre ügydöntő határozatát alapította. Erre figyelemmel nem volt akadálya annak, hogy a felülvizsgálata eredményként érdemi döntést hozzon, következésképpen a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és új másodfokú eljárás elrendelésére nem volt törvényes indok.

A másodfokú bíróság ugyanakkor - amint azt a Legfőbb Ügyészség helytállónan jelezte - szem előtt tévesztette, hogy a terhelt egy lovaspályán (azaz nem közúton) lovasfogatot (azaz nem gépi meghajtású járművet) vezetett. Miután másnak nem okozott nyolc napot meghaladó gyógytartamú sérülést, e cselekmény valójában nem bűncselekmény. Bűnösségének kimondására ezért a bűncselekmény alapesetében, azaz a járművezetés ittas állapotban vétségében [korábbi Btk. 188. § (1) bek.] a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor. A másodfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha terheltet a vád szerint minősített bűncselekmény vádja alól felmenti.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - miután a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálata alapján feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelt - a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot - a Be. 427. § (1) bekezdése a) pontjának 1. fordulata alapján - megváltoztatta, és a terheltet - a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontja 1. fordulata és Be. 331. §-a (1) bekezdésének alkalmazásával - az ellene járművezetés ittas állapotban büntette miatt emelt vád alól felmentette.

A Kúria megjegyzi, hogy az alapítéletben a bűncselekmény megnevezése nem igazodott a Be. 258. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt előíráshoz, valamint a 61. Bkv 1. pontjában adott iránymutatáshoz: aszerint a bűncselekményt a bíróság ügydöntő határozatának rendelkező részében a büntető törvény Különös Része szerinti alcímével kell megnevezni.

A Kúria a felmentő ítéletre figyelemmel rendelkezett a terhelt által esetlegesen megfizetett pénzbüntetés és bűnügyi költség visszatérítéséről [Be. 585. § (1) bekezdés].

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. február 5.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s. k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
NYM